

Estudi sobre un tresoret de silíquies dels emperadors Honori, Gracià i Màxim Tirà

F. BISTUER

Hem tingut oportunitat d'estudiar un conjunt de silíquies, trobades fa uns anys a les comarques gironines, que ens sembla de gran interès publicar, ja que n'hi ha moltes de Màxim Tirà, que encunyà a la seca de Barcelona entre els anys 409 i 411 d.C.

Descripció

Honori

Anv.: Cap diademat a la dreta i bust drapejat. DN HONORIVS PF AVG.
Rev.: Victòria asseguda. VIRTVS ROMANORVM.
A l'exerg, TRPS.

1)	Honori	seca:	Trèveris.	Silíqua.	Pes: 1,1 grs.	Diàm. 13 mm.
2)	»	»	»	»	Pes: 1,15 grs.	Diàm. 14 mm.
3)	»	»	»	»	Pes: 0,95 grs.	Diàm. 13 mm.
4)	»	»	»	Mitja silíqua.	Pes: 0,8 grs.	Diàm. 12 mm.

Gracià

Anv.: Cap diademat a la dreta i bust drapejat. DN GRATIANVS PF AVG.
Rev.: Victòria asseguda. VRBS ROMA.
A l'exerg, TRPS.

5)	Gracià.	Seca,	Trèveris.	Silíqua.	Pes: 0,9 grs.	Diàm. 13 mm.
6)	»	»	»	»	Pes: 1,2 grs.	Diàm. 14 mm.
7)	»	»	»	»	Pes: 1 grs.	Diàm. 14 mm.
8)	»	»	»	»	Pes: 1,25 grs.	Diàm. 14 mm.

Màxim Tirà

Anv.: Cap diademat a la dreta i bust drapejat. DN MAXIMVS PF AVG.

Rev.: Victòria asseguda. VICTOR AAAGGG.

A l'exerg: SMBA.

9)	Màxim Tirà.	Seca:	Barcelona,	Silíqua.	Pes: 0,85 grs.	Diàm. 14 mm.
10)	»	»	»	»	Pes: 1,07 grs.	Diàm. 14 mm.
11)	»	»	»	»	Pes: 0,82 grs.	Diàm. 14 mm.
12)	»	»	»	»	Pes: 1,03 grs.	Diàm. 14 mm.
13)	»	»	»	»	Pes: 1,1 grs.	Diàm. 15 mm.
14)	»	»	»	»	Pes: 1,16 grs.	Diàm. 14 mm.
15)	»	»	»	»	Pes: 1,05 grs.	Diàm. 14 mm.
16)	»	»	»	»	Pes: 1,15 grs.	Diàm. 13 mm.
17)	»	»	»	»	Pes: 1,05 grs.	Diàm. 14 mm.
18)	»	»	»	»	Pes: 1,05 grs.	Diàm. 13 mm.
19)	»	»	»	»	Pes: 0,85 grs.	Diàm. 15 mm.
					Incompleta.	
20)	»	»	»	»	Pes: 0,9 grs.	Diàm. 12 mm.
					Retallada.	
21)	»	»	»	»	Pes: 0,66 grs.	Diàm. 10 mm.
					Incompleta.	
22)	»	»	»	»	Pes: 0,75 grs.	Diàm. 11 mm.
					Incompleta.	
23)	»	»	»	»	Pes:	Diàm.
					Incompleta.	

Nombre d'encunys de l'emissió de silíquies de Màxim Tirà, segons aquesta troballa.

Nombre de peces

Nombre d'encunys

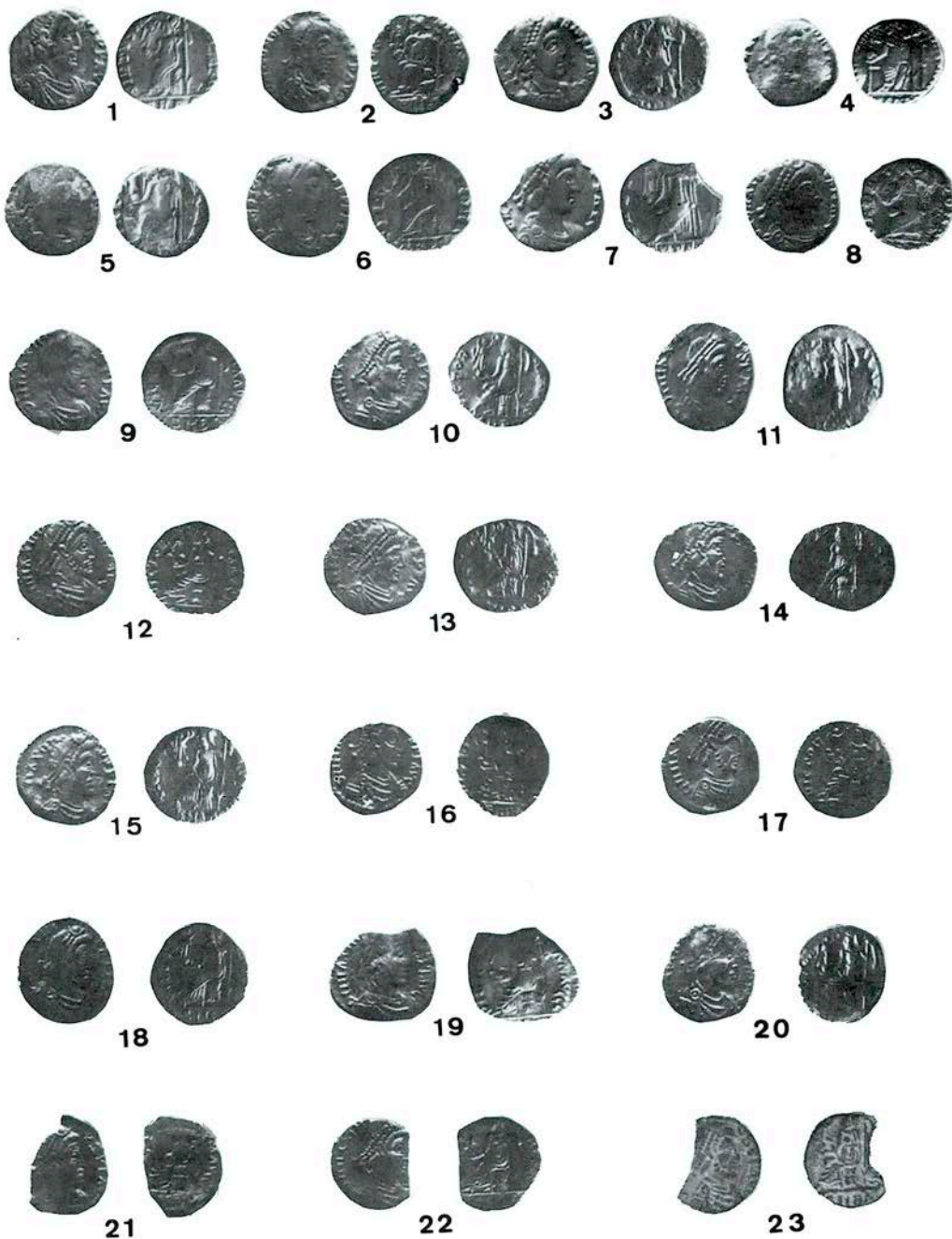
1	9
2	1
3	1
—	—
14	11

Mètodes utilitzats

Carcassonne	25,6 encunys (1)
Mora Mas	22 » (2)

1. C. CARCASSONE. «Tables pour l'estimation par la methode du maximum de vraisemblance du nombre de coins du droit ayant servi à frapper une emission». *II Simposi Numismàtic de Barcelona*, Barcelona 1980, 115-128.

2. X. MÓRA MAS. «Estimación del número de cuños que se emplea en una acuñación según el número de cuños aparecidos en los hallazgos de monedas antiguas». *Acta Numismàtica VII*, 1977, 13-28.

Carter	33,3	»	(3)
Goods	30,8	»	(4)
Guilbaud	26,2	»	(5)
Brown	22,7	»	(6)

Això ens dona un mínim de 22 encunyys i un màxim de 33. Escoltant Crawford que ha pogut comprovar que en l'antiguitat per cada encuny es varen batre aproximadament 30.000 monedes, tindríem que Màxim Tirà va encunyar un mínim de 660.000 peces, la qual cosa seria suficient per mantenir una legió durante dos anys.

CONCLUSIONS

Després d'aquesta troballa podem atribuir definitivament aquestes peces a la seca de Barcelona, com ja indicava Anna Maria Balaguer (7).

Quant a la data d'ocultació del tresoret haurem de remetre'ns a les fonts històriques. A la segona meitat del segle IV els huns empenyen diversos pobles del Càucàs i d'Europa Central vers Itàlia i Europa Occidental. Un d'aquests pobles, els visigots, dirigits per Alaric, destrueixen Roma el 24 d'agost de 410 d.C.

Tot l'imperi romà s'enderroca i la península ibèrica és envaïda pels vàndals que es dirigeixen cap a l'Àfrica Septentrional. Encara que la província tarraconense no es veu afectada per aquesta invasió, creiem que en aquesta situació inestable de rebel·lions, invasions i usurpacions es produeix l'ocultament de les siliqües.

Atenent a la data d'encunyació de les siliqües, veiem que per els emperadors Honori i Gracià són respectivament els anys 390 i 378, mentre que per Màxim Tirà són els anys compresos entre el 409 i 411. En conseqüència creiem que el tresoret es va amagar poc després de l'any 411, perquè les peces de Màxim Tirà són les que presenten millor conservació.

3. C. F. CARTER. «A graphical method for calculation the aproximate total number of dies from die-link statistics of ancien coins», *Scientific Studies in Numismatics*, edited by W. A. Oddy. British Museum, Occasional Papers, 18, London 1980, 17-29.

4. GOODS. «The populations frequencies of species and the estimation of populations frequencies of species and the estimation of population parameters», *Biometrika*, 40, 1953, pp. 237-264.

5. GUILBAUD. «A propos de l'estimation du nombre de coins», *Bulletin de la Société Française de Numismatique*, 29, 1974, pp. 625-634.

6. BROWN. «Some notes on the coinage of Elizabeth I with special reference to her hammered silver», *The British Numismatic Journal*, VII, pp. 568-603; «Statistical methods as a tool in Numismatics», *Cornucopia*, 3 (3), pp. 33-44; «On estimating the numbers of dies used in a coinage», *The Numismatic Circular*, LXXXVII, núm. 2, 1979, pp. 60-61.

7. A. M. BALAGUER. «Descoberta d'un nou exemplar de les rares siliqües de Màxim Tirà, atribuïdes a la seca de Barcelona Corpus de les emissions de Màxim», *Numisma*, XXX, 165-167, Madrid 1980, pp. 141-154.